

اسلاف و فرق و عنی

محمد رضا شایق
عضو هیئت علمی دانشگاه یزد

انتشارات بهشت دار العباده
وابسته به هیئت انصار ولایت دار العباده یزد
تابستان ۱۳۹۴

سرشناسه	: شایق، محمدرضا، ۱۳۴۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: اسرار فقر و غنی / محمدرضا شایق.
مشخصات نشر	: یزد، بهشت دارالعباده، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۱۹۲ ص؛ ۱۴/۲۱×۵/۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۳۲۴-۲-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: راه و رسم زندگی (اسلام)
موضوع	: فقر -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
موضوع	: ثروت -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ الف۲۴۵/ش/BPT۵۸
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۷۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۱۷۷۴۸۳

اسرار فقر و غنی

مؤلف: محمدرضا شایق

ویرایش: حسین رازع، عظیمه علی ماندگاری

صفحه آرا: عظیمه علی ماندگاری / طراح: محمدحسین عزیزی نژاد

ناشر: بهشت دارالعباده / نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۴

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد / قیمت: ۸۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۹۳۳۲۴ - ۲ - ۷

سفارش: ۰۹۱۴۰۷۰۸۰۸۵ - ۳۷۲۶۸۴۴۰ - داخلی ۱۳

انتشارات بهشت دارالعباده
وابسته به هیئت انصار ولایت دارالعباده یزد

موسسه فرهنگی
قرآن و معنویت انصار ولایت

نشانی: یزد، میدان معلم، بلوار ۲۲ بهمن، کوچه نهم، دفتر فرهنگی هیئت
انصار ولایت دارالعباده یزد، دفتر انتشارات بهشت دارالعباده.

تلفن تماس: ۰۹۱۳۲۵۸۳۷۶۸

■ www.Darozzeker.com ■ enbehesht@Darozzeker.com ■

{فهرست مطالب}

پیشگفتار..... ۹

مقدمه..... ۱۱

فصل اول: حقیقت فقر و غنی از نظر اسلام

فقر از نظر اسلام..... ۱۹

چرا غنی باعث شر و فساد می شود؟..... ۲۰

ستایش فقر در روایات..... ۳۱

آثار ثروت..... ۳۹

گنج ناشناخته..... ۴۹

فصل دوم: عوامل فقر

عوامل فقر ناپسند..... ۵۵

۱. خیانت..... ۵۵

۲. حرص..... ۶۰

۳. قَسَم دروغ..... ۶۵

۱- قسم لغو..... ۶۵

۲- قسم برای انجام یا عدم انجام یک کار..... ۶۷

۳- قسم در محکمه..... ۶۷

۴. دنیاطلبی..... ۶۹

نظر اسلام در مورد دنیاطلبی..... ۷۱

۵. فحشا..... ۷۶

۶. استماع غنا (ترانه)..... ۸۰

غنا و فاجعه..... ۸۲

- ارتباط بین غنا (ترانه) و فقر ۸۴
- نشاط واقعی ۸۸
۷. اسراف و سوء تدبیر ۹۰
- ریشه فقر در اسراف ۹۱
- اسراف در قرآن ۹۲
- سوء تدبیر و حسن تدبیر ۹۴
۸. تفقر ۹۸
- عوامل فقر ناپسند در کلام امیرالمؤمنین علیه السلام ۱۰۲
۱. رها کردن خانه عنکبوت در خانه ۱۰۳
۲. بول در حمام ۱۰۳
۳. خوردن در حال جنابت ۱۰۳
۴. شانه زدن به مو در حال ایستاده ۱۰۳
۵. رها کردن زیاله در خانه ۱۰۴
۶. یمین فاجره ۱۰۴
۷. زنا ۱۰۴
۸. اظهار حرص ۱۰۴
۹. خواب بین مغرب و عشا و خواب قبل از طلوع خورشید ۱۰۵
۱۰. ترک تقدیر معیشت ۱۰۵
۱۱. قطع رحم ۱۰۶
۱۲. عادت به دروغ ۱۰۷
۱۳. کثرت استماع به غنا ۱۰۷
۱۴. رد سائل مرد در شب ۱۰۷

فصل سوم: عوامل غنی

- عوامل غنی در روایات ۱۱۱
۱. جمع بین دو نماز ۱۱۱
۲. تعقیب بعد از نماز صبح و عصر ۱۱۲
۳. برّ و صدقه ۱۱۲
۴. افروختن چراغ قبل از غروب آفتاب ۱۱۵
۵. صله رحم ۱۱۶
۶. رَفْتَن خَانه (کَسْرِ البیت) و جلو باب خَانه (کَنَسُ الفِنا) ۱۱۶
۷. صبح زود در طلب رزق بیرون رفتن ۱۱۶
۸. امانت داری ۱۱۷
۹. گفتار حق ۱۱۷
۱۰. اجابت مؤذن ۱۲۱
۱۱. ترک کلام در دستشویی ۱۲۲
۱۲. ترک حرص ۱۲۲
۱۳. شکر مُنعم ۱۲۲
۱۴. پرهیز از سوگند دروغ ۱۲۳
۱۵. وضو قبل از غذا ۱۲۳
۱۶. خوردن باقیمانده غذا ۱۲۳
۱۷. تسبیح و ذکر خدا ۱۲۳
۱۸. انگشتر یاقوت و عقیق ۱۲۷
۱۹. اذان گفتن ۱۲۸
۲۰. نیکی به مردم و صدقه پنهانی ۱۲۹

۱۲۹.....	۲۱. تلاوت بعضی از سوره‌ها و آیات قرآن.....
۱۳۳.....	۲۲. چیدن ناخن در روز جمعه.....
۱۳۳.....	۲۳. کوتاه کردن شارب.....
۱۳۴.....	۲۴. حج.....
۱۳۵.....	۲۵. توکل.....
۱۳۶.....	۲۶. تواضع خاص در مقابل همسر.....
۱۳۹.....	۲۷. درخواست از فضل خدا.....

فصل چهارم: راهکارهای مقابله با فقر و آثار آن

۱۴۷.....	پیدا کردن نقاط قوت مصیبت.....
۱۵۲.....	آرامش در اوج سختی.....
۱۵۶.....	وعده فقر به شعیان در روایات.....
۱۶۸.....	کلام آخر.....

فهرست آیات، روایات و منابع و مآخذ

۱۷۳.....	فهرست نمایه آیات.....
۱۸۰.....	فهرست نمایه روایات.....
۱۹۰.....	منابع و مآخذ.....

■ پیشگفتار

فقر در هر شکلی - چه مادی و چه معنوی - نوعی نقص محسوب می‌شود و این موضوع، انسان را که ذاتاً موجودی کمال‌گراست به تحرک و پویایی وامی‌دارد تا این نقیصه را تا حد ممکن برطرف نماید.

چرا فلانی داراست و فلانی ندارد؟ علت و سعت و تنگی رزق چیست؟ چرا بعضی افراد مورد عنایت‌های خاص قرار می‌گیرند و بعضی هنوز در اول راه‌اند؟ چرا یکی هر چه تلاش می‌کند به مقصود نمی‌رسد و یکی ره صد ساله را یک شبه می‌رود؟

با وجود علاقه انسان برای پی بردن به حقایق این موضوعات، هنوز هم اسرار فقر و غنی بر بسیاری از مردم پوشیده است. ما مسلمانان و خاصه شیعیان با وجود داشتن معارف غنی از حکمت و معرفت که از طریق آیات الهی و روایات معصومین علیهم‌السلام در این باب آمده است، می‌توانیم به گنجینه‌ای از زیباترین مفاهیم در این خصوص دست یابیم. مفاهیمی که نه تنها با دنیای واقعی و زندگی روزمره ما در تماس نزدیک است بلکه با توجه به وثوق گویندگانش که از ساز و کارهای عالم هستی آگاهی کامل دارند، کاملاً مورد اعتماد و توصیه است.

با استخراج این مفاهیم ناب توسط استاد محمدرضا شایق، مجموعه پیش رو تنظیم و تدوین گردیده است. در این مجموعه پس از بررسی حقیقت فقر و غنی، به عوامل مؤثر در این زمینه پرداخته شده و راهکارهای مبارزه با فقر

و سختی‌های ناشی از آن مورد بررسی قرار گرفته است. این نوشتار تلاشی است برای گشودن دریچه دید ما به دنیای اسرارآمیز فقر و غنی.

کتاب حاضر، شامل ده جلسه سخنرانی در جلسات هفتگی «هیئت انصار ولایت یزد» می‌باشد که از یکم آبان ماه ۱۳۸۹ آغاز و در دوم بهمن ماه ۱۳۸۹ به پایان رسیده است. اهتمام گردآورندگان بر آن بوده است تا در نگارش این نوشتار، شیوایی سخن استاد معظم با کمترین تغییرات همراه باشد.

انتشارات بهشت دارالعباده وابسته به هیئت انصار ولایت دارالعباده یزد در نظر دارد پس از چاپ موفقیت‌آمیز کتاب «اسرار رنج‌ها» در پاییز ۱۳۹۲، سایر مباحث استاد گرانقدر را که با نگاه موşkافانه نسبت به جوانب مختلف زندگی نظیر اسرار عشق و محبت، اسرار موفقیت و... طرح گردیده را جهت استفاده عموم مردم منتشر نماید. در این راستا بیان نظرات، پیشنهادات و انتقادات شما خوانندگان محترم و صاحب‌نظران معظم، می‌تواند تعالی بخش این حرکت باشد.

در پایان لازم است برای سایر عزیزانی که در تهیه این اثر زحمات بسیاری متحمل شدند، بویژه همکاران واحد انتشارات مؤسسه آرزوی توفیق بی‌کران داشته باشیم.

انتشارات بهشت دارالعباده

وابسته به هیئت انصار ولایت دارالعباده یزد

تایستان ۹۴

■ مقدمه

انسان موجودی کمال گراست و چون فقر را نقص بزرگ می بیند از آن می گریزد. علاوه بر آن که فقر محرومیت های بسیاری را در پی می آورد، لاجرم همیشه به دنبال عناست. بر اساس همین آرزوی همیشگی در سینه بشر، به داستان ها و افسانه های بسیاری پرداخته شده است. بشر در آرزوی رسیدن به کیمیا - که می تواند اشیا دیگر را طلا کند - روزگاران بسیاری را سپری نموده است.

نگاه اسلام به دو مقوله فقر و غنی نگاه دیگری است. نگاهی که فقیر را از دنائت و ذلت و کوچک شدن نزد غنی باز می دارد و به او عزت نفس و مناعت طبع و امیدواری می دهد، و غنی را از تکبر و سرفرازی ناروا بر فقیر مانع می گردد و او را شریک اموال خود و صاحب سهمی در مال خود می شمارد. در سایه این نگرش آسمانی فقیر احساس غنی می کند زیرا سرمایه ای عظیم چون خدای بی نیاز دارد و غنی بدون احساس فقر سازنده نیست که «يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ» (فاطر/ ۲۵)، اعتقادی که تلاش برای رهایی از فقر را جهاد و جزئی از تقدیر می داند و در عین حال رضایت به فقر مقدر را موجب

اجر و ثواب می‌شمارد. زیرا نقطه شروع انقلاب‌های سوء و هرج و مرج‌ها ظلم اغنیا بر فقرا و لبریز شدن صبر فقرا بوده است. لکن نباید از نظر دور داشت که اصل وجود فقر و غنی حقیقتی انکارناپذیر است؛ زیرا ظلم و بهره‌کشی و استثمار علت تامه فقر و غنی در تاریخ نیست، چه این که حتی در شرایط عدم ظلم و استثمار و وجود عدالت باز تفاوت در سطح زندگی مردم وجود خواهد داشت زیرا استعدادها، قدرت‌ها، شرایط و امکانات برای همه مساوی نیست. و در رأس همه این‌ها اراده الهی است. از این رو، گاه تیزهوشی بافراست فقیر می‌شود و ابله‌ی ثروتمند! و به قول سعدی:

کیمیاگر ز غصه مرده و رنج ابله اندر خرابه یافته گنج

و صد البته قاعدتاً غالب آن است که تدبیر و هوشمندی و علم و تلاش موجب غنی و ثروتمندی، و عجز و تنبلی عادتاً موجب فقرند. چنانچه روایت می‌فرماید: «هنگامی که اشیا با هم جفت شدند، ناتوانی و تنبلی با هم جفت گردیدند و فرزندان فقر شد» (اصول کافی، ج ۵، ص ۸۶).

فقری که در روایات مرگ بزرگ و همراه کفر معرفی شده، فقر دین (فقر فرهنگی) است نه فقر مالی و اگر انسانی از این فقر نجات پیدا کرد از فقر مادی نیز نجات پیدا خواهد نمود. در این نوشتار سعی شده است نگاه اسلام به فقر را آن گونه که هست معرفی نماید. زیرا عده‌ای فقر را مقدس شمرده و مردم را دعوت به تحمل آن می‌کنند که این خلاف

دعوت خدا در قرآن است و حاکمیت دینی با این رویکرد هرگز در جهان
سری بلند نخواهد کرد؛ و گروهی دیگر حریصانه به دنبال کسب دنیا
هستند که این نگرش نیز مآلی جز تشدید رقابت و نزاع بر سر منافع و
نآرام کردن زندگی بشریت نخواهد داشت.

امید که خدایمان از لغزش نگاه دارد.

محمد رضا شایق

تابستان ۱۳۹۴

www.ketab.ir